

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisori nefrancoate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

ANULU XLIX.

N°. 258.

Duminică, 16 (28) Noemvre.

1886.

Brașov, 15 Novembre 1886.

Succesele, ce le-a dobândit politica d-lui Kalnoky în delegațiunii, nu-lu lasă pe Andrassy să se liniștescă. După ce încercarea acestuia de-a blama politica ministrului de externe n'a reușit, vine acum Andrassy însuși și pledază pentru programa unei politici orientale neagresive cu tendența hotărâtă de a susține pacea.

Scim, că contele Andrassy a afirmat, că politica lui Kalnoky s'ar fi depărtat de bazele primitive ale alianței Austro-Ungariei cu Germania, cari s'au modificat prin intrarea Rusiei în această alianță. Kalnoky a negat această și față cu imputările ce i s'au făcut din partea delegaților unguri, că n'ar fi desvoltat destulă energiă în afacerea bulgară, ministrul de externe a atras atențiunea delegațiunii ungare asupra împrejurării, că este lătită părerea în cercuri estinse, că Ungurii ar urmări tendențe soviniște și agresive.

În adevăr în sîmul delegaților unguri și poloni s'a manifestat multă nemulțămire cu „politica de pace,” cum o înțelege și cum o practică contele Kalnoky. Contele Andrassy a dat încâtva nutremânt acestei nemulțămiri prin espunerile sale. Vederile ministrului Kalnoky au eșit în cele din urmă deasupra și acum ele se vedu a fi justificate și prin discursul tronului rostit la deschiderea Reichstagului german.

În fața acestui curent favorabil politicii d-lui Kalnoky, contele Andrassy a aflat de lipsă a lua în apărare pe Unguri în comisiunea pentru afacerile externe a delegațiunii ungare declarându, că ei nu voiesc războiului, ci stăruiesc împreună cu cei din Austria pentru susținerea păcii.

O deosebire de vederi, dice Andrassy, a existat numai în privința metodei prin care s'ar pute mai bine evita o colisiune a monarhiei noastre cu Rusia, din cauza evenimentelor în Bulgaria. Andrassy e de părere, că interesul Austro-Ungariei și ale Rusiei chiar reclamă o atitudine energică protestătoare a ministrului de externe din Viena, în acel casu, când curentul panslavist revoluționar ar eși deasupra în Rusia.

Rusia, dice Andrassy, nu se poate s'ame-nințată din partea Austro-Ungariei. În trecut această monarhie n'a întreprins nici un pasu serios spre a se pune în fruntea țerilor nemulțumite orientale de care era încungiurată, astfel că ea a devenit chiar nepopulară la creștinii din Orient. O singură excepțiune s'a făcut delă această direcțiune prin ocuparea Bosniei și a Herțegovinei.

Aceste provincii nu le-a ocupat monarhia, dice Andrassy, spre a esercia de acolo o ege-monie asupra peninsulei balcanice, ci numai spre a stinge focul din această vatră a necurmatelor multiri revoluționare, care o silea mai înainte să se amestece în toate cestiunile balcanice.

Și și această ocupațiune, adauge fostul ministru, s'a făcut pe temeiul unui mandat european și numai în urma multor lupte în parlamente. Prin urmare ea nu constituie o excepțiune în direcțiunea neagresivă a politicii noastre orientale.

Interesele Austro-Ungariei în peninsula balcanică sunt după Andrassy mai vîrtos de natură negativă. Nu poate nimeni cere, ca monarhia să primescă o stare de lucruri, după care puternica Rusie cu 100 milioane de locuitori și cu o armată corespunzătoare ar ave puțința, de a ne ataca și pe la spate, din nisce state, cari ar fi dependente de ea.

Este o cestiune a echilibrului pentru Europa ca lucrurile în Balcani să nu ia o asemenea soluțiune, pentru monarhia este o cestiune

de viață. Independența statelor mici e în interesul Austro-Ungariei.

Andrassy se încercă încă a mai dovedi, că estinderea Rusiei în peninsula balcanică nu ar fi nicidecum favorabilă pentru ea! Poporele ce au fost eliberate de sub jugul turcescu nu dorescu nici decum a ajunge sub stăpânirea rusescă. Dér și în privința militară ar fi cu neputința ca Rusia să se stabilescă la Bosforu lăsându în spatele ei Bulgaria, România și marea monarhie anstro-ungară. Aceste țeri ar trebui dér mai întâiu să le cucerescă. Atunci Rusia ar ajunge să domine lumea, și așa ceva nu se poate cugeta în ziua de azi. În totu casul Rusia ar provoca o coalițiune a statelor Europei în contra sa.

În cele din urmă sfătuesce Andrassy pe Rusia „monarhică” de a se mărgini la pozițiunea, ce i-o oferă tratatul de Berlinu.

Suntem curiosi să vedem ce voru răspunde țiarele rusesci contelui Andrassy, căci anevoie ne vine a crede, că îi voru mulțumi pentru sfaturile ce le dă Rusiei și Suveranului ei.

A șesea suplică către Maiestatea Sa a foștilor grănițeri din alu 2-lea regimentu românescu de graniță.

(Urmare).

N'a fostu destul cu încercarea de a restringe pe umilitu subscrisa poporațiune în posesiunea, bunul și averea s'a, ei Escelența Sa Ministrul r. u. de culte a trebuit să aducă aici ca motivare și un prefaceștu și acesta spre cea mai adencă intristare a noastră s'a și aflatu și adusu; — anume: deși dela militarizare, moșii și strămoșii noștri au fostu totdeauna adicți preinaltului tron, gloriosei dinastii habsburgice, monarhiei și patriei; deși s'a recunoscutu totu - deuna credința ei neclătită; deși dovedesce istoria regimentului alu II-lea românescu de graniță, cumcă poporațiunea din acestu regimentu de graniță și-a vîrsatu sângele pe câmpul da onore pentru tron, dinastie și patriă în Turcia, Prusia, Francia, Italia etc. cu toate aceste această poporațiune acum pacinică și blândă din fostul regimentu de granițe în adinsu se invinovașesce și se suspiționeză în ordinul ministerialu numit mai susu, că cu administrarea fondurilor și compunerea statutelor ar voi să formeze caste periculoșe unităței statului.

Dacă se colporteză astfel de sciri tendențioșe în foile publice, această în timpul de față nu e de vre-o deosebire însemnate, însă ca Escelența Sa ministrul de culte să arunce asemeni invinuirii asupra unei poporațiunii neclătite în credința către pré inaltul tron și patriă: la acesta nu s'a așteptat umilitu subscrisa poporațiune.

Majestate! Escelența Sa domnul ministru de culte și instrucțiune sub titlul că vrea să reguleze administrarea averii fondurilor scolastice a aflatu de bine a ne trimite mai întâiu unu comisariu ministerialu și curîndu după aceea unu comisariu regescu în persona Ilustrității Sale Domnul comite supremu baron Desideriu Banffy, provîdendu-lu c'unu ordinu deschisu ce se alătură cu supunere sub /12 și care pörtă timbrul persecutării unor elemente periculoșe societății, la care umilitu subscrisa poporațiune a foștilor grănițeri n'a datu nici cea mai mică cauză, ce o spunem cu conștiința liniștită. Regularea administrării însă — cum arată faptele de mai josu — e cu atât mai multu numai unu pretestu, cu câtu chiar în casul când administrarea averii fondului ar fi fostu în realitate defectuoșă, defectele și necorecțiunile ei ar căde și ar putea căde numai în sarcina inaltului ministru r. u. de culte și invetămentu, pentru că în înțelesul actului fundaționalu sancționat, inspecțiunea supremă asupra administrării a avut-o și o are acestu inaltu ministru și pentrucă până acum comitetul administratoru în totu anul a așternut socotelele spre censurare, ér ministeriul totdeuna le-a censurat, întărit și aprobatu.

Nu regularea administrării a fostu așadără scopul,

adeverat alu introducerei comisariatului regescu. Cu prinsul ordinului ministerialu citat, pus în legătura cu prevederile și cu dispozițiunile domnului comisariu regescu, ce se voru espune mai josu, dau esplicare clară și descoperu adevăratul scop, — prin determinațiunile acestui inaltu ordinu se descopere intențiunea, Escelenței Sale, a domnului ministru de culte și instrucțiune cu privire la fondurile nostre scolastice și de stipendii.

Domnul comite supremu în calitate de comisariu regescu indată după numirea sa a interdisu prin ordinațiunea ddo. 4 Augustu 1885 Nr. 886 cu totă strictetea comisiunei, adecă organului administrativ alu fondurilor de a mai așterne relațiunil la autoritățile superioare, i-a interdisu de a adresa raporturi către inaltul ministru de culte și către ordinariatul gr. cath. din Gherla fără ca să fiă mai înainte vidimate de densul, deși până atunci se relaționa directu din Năsăudu; elu i-a interdisu și cri ce altă corespondență fără numita vidimare.

Prin Coordinațiunea din 17 Octomvre 1885 Nr. 1395 comisariul a opritu strinsu numirea usitata până atunci a fondurilor în sensul actului fundaționalu ca »proprietate a foștilor grănițeri,« ba chiar și amintirea vorbei de „grănițeri” și „grănițerescu” în acte și pe adrese, și a datu alte numiri necorespunzătoare actului fundaționalu sancționat de Maiestatea Vostră.

Prin ordinul telegraficu din 29 Augustu 1885 Nr. 1071 a opritu ținerea ședințelor comitetului administratoru, care era convocat și a amenințat cu puterea armată.

Prin ordonanța din Decemvre 1885 Nr. 1991 dispune, că banii fondurilor scolastice depuși până aci în unele casse de păstrare, să se scotă de acolo și să se pună în alte casse desemnate de elu în modu arbitraru, fără a lua pentru ele răspunderea și garanția.

Prin ordinațiunea din 6 Decemvre 1885 Nr. 1695 a instituitu, în contra ordinațiunilor actului fundaționalu pentru școlile susținute din fond, nisce organe, care până aci nu au existat, așa numitele curatorate și acestor curatorate cu ordinațiunea din Iuliu 11 1886 Nr. 1161 le-a datu instrucțiunil de administrațiune scolastică, cari nu stau în consonanță cu principiile actului fundaționalu.

Prin ordinațiunea din 15 Decemvre 1885 nr. 1806 se eschid unu membru din comisiunea administratoare de fondurile școlari, cari au fostu aleși de adunarea generală a comitetului administratoru și în locul lor prin ordinațiunea din 30 Decemvre 1885 nr. 2068 se denu-mescu alți membri după arbitriu.

Prin ordinațiunea din 16 Decemvre 1885 nr. 1998 se suspendeză directorul gimnasiului din postul seu și se numesce președinte alu comisiunei administratoare, de altă parte fără a se mai lua în considerare determinațiunile actului fundaționalu, fără încunoscințarea ordinariatului episcopescu gr.-cath. de Gherla și fără ascultarea comitetului administratoru de, fonduri, se substitue unu profesor gimnasialu ca director alu gimnasiului.

Prin ordinațiunea ce dă instrucțiunil despre organizarea internă ddo. 12 Septemvre 1885 Nr. 1116 pt. 13 se sisteză plățirea părții ce compete comunelor din regalul de cărciumăritu și se ordoneză înaintarea acelor sume la cassa comitatului, scopul acestei dispozițiunii e — cum se va arăta mai târziu — de a lua comunelor din mână mijlocele ce se nu mai potă suporta spesele în procesul Keményan, după ce acele părți erau destinate anume pentru suportarea acelor spese.

Toate dispozițiunile comisariului regescu amintite mai susu nu sunt îndreptate spre scopul ameliorării administrației averii fondurilor scolastice, este însă pentru aceea violat actul fundaționalu în bazele sale și faptele espuse mai susu combinate cu inaltul ordinu ministerialu datu mai în urmă arată, că Escelența Sa ministrul de cultu și instrucțiune în contra principiilor actului fundaționalu, cum și a determinațiunilor clare ale préinaltului autografu alu Maiestății Voștre ces. și reg. apost. și nu mai puțin în contra determinațiunilor clare ale contractului din 12 Martie 1872, sancționat de Maiestatea Vostră, țintesce într'acolo, ca să subtragă poporațiunii foștilor grănițeri, descendenților și urmașilor lor dreptul de proprietate la averea fondurilor

cum și administrarea acestor fonduri și a-o transmite altora.

Acastă împrejurare a adus pe comitetul administratorilor de fondurile scolastice grănițresci în pozițiune de a face, în ședința sa ținută la 3 Octombrie 1886 în Năsăud, conchiămată pentru pertractarea asupra înaltului ordin ministerial citat mai sus, reprezentațiunea către înaltul ministeriu de culte și instrucțiune, alăturat cu profundă reverință sub /14 în traducere germană.

Însă fiind că cu adencă devoțiune subscrisa porațiune față cu procederea de până acum are destulă cauză de a se teme, că și această reprezentațiune dealtmintrelea destulă de fundată — va fi ajunsă de asemenea sörte, ca multe alte hărții, de a fi aruncată la o parte: îndrăsnesce, basată fiind pe grația prea înaltului tron, basată pe credința sa totdeuna statornică și neclătită către preainalta dinastiă, către monarchi și patriă, a așterne cu cea mai profundă reverință și supunere presenta suplică.

ad b) În privința pădurilor și preste tot în privința afacerilor silvanale.

După introducerea legei silvanale (art. de lege XXXI ex 1879) aveau să se compună în înțelesul aceleia statutele recerute pentru administrarea pădurilor și să se institue de către proprietarii personalului silvanal necesar.

În privința acesta fostele comune grănițresci, ca proprietare ale pădurilor, au compus statutele prescise în sus citatul articol de lege corăspundătoru împrejurărilor de aici și le-au așternut spre aprobare, însă înaltul ministeriu r. u. de agricultură, industrie și comerț, prin ordinul comunicat la Nro. 104 comisiunei silvanale, nu le a aprobat, ci a impus însuși statute numitelor comune și spre introducerea acelor și după cum se dice pentru regularea afacerilor silvanale a numit pe înaltul comite supremu baron Desideriu Banffy comisaru guvernialu în afacerile silvanale. După acesta a urmat numirea personalului silvanal, care costă pe comunele comitatului peste 30,000 fl. anual, spre a căroru acoperire nu ajungu veniturile din păduri, și prin acesta se dice că s'ar fi introdus ordine în afacerile silvanale.

(Va urma)

Crisa bulgară.

„Novoe Vremja” face să reesă, că relațiunile diplomatice ale Franciei și Rusiei sunt pe deplin restabilite. Când s'ar pute întâmpla dintr'o și într'alta nise evenimente, care ar obliga pe d. de Staal și Lobanoff, ambasadorii Rusiei la Londra și Viena să părăsescă posturile lor, trebuie, pentru ca contele Șuvaloff să nu părăsescă Berlinul, ca Germania să măsore într'unu modu serios consecințele ce ar putea resulta din sosirea d-lui de Laboulaye la Petersburg și a baronului de Morenheim la Paris. Negreșit, Rusia a probat în destul dorința de a păstra amicia Germaniei, dăr prințul de Bismarck trebuie să înțelgă, că această dorință nu va împinge pe guvernul rusesc a-i sacrifica interesele și demnitatea sa.

Tocmai au sosit la Odesa, cu vaporul rus „Oleg,” peste 200 ofițeri bulgari și funcționari, cari au participat la revoltele din Burgas, Filipopol, etc. și au scăpat pe un vapor rus. Intre cei sosiți este șeful militar alu școlii din Burgas, căpitanul Nikolai Kișelski și alții. Societatea de aici a Slavilor a aranjat un banchet în onoarea lor, la care a fost și guvernatorul-generalu Roop, căpitanul orașului și vice-almiralul Zelenoi.

Cu ocaziunea aniversarei bătăliei dela Slivnița s'a ținut în Sofia un parastas pentru soldații căduți. Reprezentantul englesu, francesu, italianu și român au asistat la Te-Deum. Fiind timpul rău, nu s'a ținut paradă militară. Orașul e împodobit cu drapele. La un dejun dat în casarmă s'a pomenit numele eroiului dela Slivnița, prințul Alexandru, și ofițerii i-au adresat telegramă de felicitare. Regenții au primit dela părintele prințului telegrame, în care îi felicită de această și prințul de Hessa își exprimă regretele, că fiului său nu i e dat a fi în mijlocul bravei oștiri bulgare. Regenții au fost felicitati de deputațiunile tuturor regimentelor și de municipalitatea din Sofia care a adresat și ea o telegramă de felicitare prințului Alexandru. Se dice, că Karavelov, Zankov și Burnov vor primi pașapörte rusesci.

În Londra se așteptă în curendă o acțiune a cabinetului din Viena în cestiunea bulgară. Acțiunea va fi îndreptată spre a termina regularea cestiunii rumeliote și revisuirea statutului organic de către puteri, înainte de a se face noua alegere a prințului. Guvernul vienesu se va înțelege mai întâiu în această afacere cu celelalte guverne, când se va face pöte și propunerea pentru întrunirea unei conferințe europene. Dacă cestiunea se va rezolva astfel, atunci puterile nu vor ridica pöte obiecțiuni contra candidaturii prințului de Mingrelia.

— Cătră „Kreuzzeitung” se scrie despre prințul

de Mingrelia, că acestu prinț este unu personaj devenit cu totul apatic prin böle și nenorociri casnice; soția sa este de asemenea absolutu imposibilă chiar și pentru țerile semiasiatice.

Se vorbește prin Londra, că mergerea lui Kaulbars la Constantinopol stă în legătură cu planul Rusiei de a face, ca Sultanul să numescă mai întâiu pe prințul de Mingrelia guvernatoru generalu în Rumelia orientală înainte de a i se pune candidatura la tronul bulgaru.

— „Daily News” află din Viena, că între Anglia, Germania și Austria s'au încheiat aranjamente în scris cu privire la cestiunea bulgară.

— „Scirile föei vieneze” Tagblatt” despre o alianță defensivă austro-germano-englesă se confirmă din Londra.

— „Daily News” anunță: În fine sir White a reușit prin energia sa de a îndupleca pe Pörtă să facă o deviațiune demonstrativă dela politica rusofilă. Se pune mare preț pe împrejurarea, că sir White în stăruințele sale s'a bucurat de cel mai binevoitoru sprijin din partea ambasadorilor Austriei și Germaniei. Se povestesc, că ambasadorul rusu, d. Nelidoff ceruse o audiență la Sultanul, dăr i s'a răspuns, că Maj. Sa regretă a nu-l putea primi, fiind indispus.

— Răspundend la o felicitare, prințul Alexandru a adresat regenței următoarea telegramă: „Mulțumesc din totă inima pentru urările d-vöstră. Sunt mändru a vedea, că întregu poporul bulgaru serbeză această și (Slivnița). Vă felicită de plecarea lui Kaulbars. — Alexandru.”

— „Nowoe Vremja” amintescă lui Bismarck, că acum Rusia pöte conta fermu de Franța. Dacă Germania ar mai cere sacrificii dela Rusia în Bulgaria, ar putea urma plecarea lui Șuvalow.

— Mai mult elevi din școla de cadeți din Sofia au denunțat guvernul pe profesorul școlii, căpitanul Tepaviciarioff, că îndemnă de cât-va timp pe cât-va cadeți, cari participaseră la lovitura de stat din 9 (21) August și cari apoi au fost grațiat, să pregătescă o nouă mișcare. Comandantul pieții a arestat pe căpitanul Tepaviciarioff și a desarmat pe elevii școlii. S'a ordonat o anchetă severă.

— „Tems” crede, că atitudinea Austriei și a Angliei a împiedicat ocuparea Bulgariei de trupele rusești; dăr constată că aceste puteri nu pot face nimic mai mult. Rusia, supunenduse, scia că răsunarea sa a fost numai amănată. Dăr va veni rëndul Angliei și Austriei spre a recunöște neputința lor, când vor vedea pe Rusia atingenduse scopul, fără a viola într'unu modu prea deschis tratatele pentru a nu provoca mustrări. Singura speranță a nenorociților din Bulgaria se întemează pe același patriotism tenace, care deja i-a ajutat odată a scurta într'unu modu gradat ingerința Rusiei.

— Italia propune puterilor să accepte candidatura prințului de Mingrelia, dăr cu condițiunea ca Rusia să părăsescă cererea sa privitoare la dizolvarea Sobraniei.

— Cercurile guvernamentale din Viena critică aspru alegerea și chiar persoana prințului de Mingrelia. Se crede că Austria și va da silințele, ca să facă pe Bulgaria să respingă candidatura prințului de Mingrelia. Ea ar voi ca Turcia să ia inițiativa în privința aplicării tratatului de Berlin în această cestiune în care Turcia e principala interesată.

— Cățiva funcționari ruși, plecand din Sofia, au lăsat să se înțelgă, că ocuparea e lucru hotărit. Opiniunea publică bulgară pare förte contrariă candidaturii prințului de Mingrelia; ăr cercurile guvernamentale cred că nici o adunare bulgară nu o va accepta.

— Sgomote îngrijitoare circulă în privința atitudinii Rusiei, spune o telegramă din Londra către „l'Indépendance belge.” O acțiune a Rusiei pare iminentă în Bulgaria. Bastimentele companiilor rusesci de navigațiune pe Dunăre au primit ordinul să trimită la Odessa steameretele lor. Impresionile la Londra sunt förte pesimiste. În general se crede astăzi că rechiămarea generalului Kaulbars, interpretată la început ca o retragere, ar putea prea bine să fiă, din potrivă, indiciul unor hotăriri îndrăsnețe.

— Generalul Kaulbars, însoțit de d. de Nelidoff, ambasadorul Rusiei din Constantinopol, a vizitat pe marele Vizir și pe ministrul afacerilor străine turcesci.

Din delegațiuni.

Delegațiunea austriacă. Ședința dela 19 Noemvre: comisiunea bugetară desbate asupra creditului ocupațiunei.

Ministrul Kallay dice, că comerțul indigen al Bosniei suferă din cauză că prin îmbunătățirea comunicațiunilor comercianții monarchiei viziteză și localitățile mai mici; altă cauză mai e, că comercianții indigeni nu se știu acomoda usanzelor celor nouă. Acuma sunt acolo 8 școle comerciale și așa se vor schimba lucrurile. Pentru industria de casă se vor înființa ateliere. Până acum se importau acolo mărfuri englese prin Sa-

lonic la Seraievo. Mărfurile streine sunt acum apröpe eschise. S'au făcut pași pentru ridicarea industriei de feră și a cultivei vitelor, și s'au și înființat institute modelu. Greutățile pentru esportul vitelor s'au înălțat. Boi și porci din Bosnia s'au și esportat în Viena. Ministrul se ocupă deja cu schimbarea sistemului de dare pe pământ, dăr numai după cățiva ani, când vor fi terminate lucrările cărților funduare, se va pute face acesta. În contra robotelor s'au luat măsuri aspre Comunele, șoselele și școlile fac progrese.

Huyn propune, ca guvernul să chibzuescă asupra mijlocelor, pentru ca legăturile strategice cele mai importante să se restabilească ca cale ferată dela punctul central alu imperiului prin Agram la Seraievo etc. mai departe în direcțiune spre Novi-Bazar.

Bylandt-Rheidt și Kallay sunt contra acestei soluțiuni, deörece sunt cheltueli și greutăți mari, și apoi această cale ferată n'are așa mare însemnătate strategică, deörece noi nu luăm în Bosnia pozițiune ofensivă.

Hausner arată că Bosniacii, cari stau pe treptă mai mică de cultură, plătiind 3,560,000 dăr directe și 5,405,000 fl. indirecte sunt mai împovărați ca Galizia, Tirol, Bucovina și Dalmația. Întrăbă că öre n'ar fi bine să se desființeze darea pe vitele mărunte și să se acorde provinciilor ocupate o reprezentanță a țerii, cel puțin consultativă constatătoare din notabili?

Ministrul Kallay răspunde, că guvernul va căuta să desființeze darea pe vitele mărunte. Cestiunea reprezentanței țerii trebuie să se lase ađi încă deschisă.

Dumba dice că e necesar să se întrebunțeze presosul din bugetul ocupațiunei pentru restabilirea de locuințe mai bune pentru trupe. Vorbește apoi despre construirea mai multor căi ferate necesare.

Ministrul Kallay dice că pentru locuințele trupelor nu se pot cheltui mai mult ca 100,000 fl. cât s'a pus în buget.

Ministrul de războiu Bylandt-Rheidt dice că în împrejurările actuale, în situațiunea politică și militară în care ne aflăm, calea ferată propusă de feldzeugmeisterul Huyn nu e necesară. Pentru susținerea pozițiunii nostre în Bosnia și în Ertegovina, pentru repede mobilizare și aprovizionare a trupelor, actualele mijloce de comunicațiune corăspund deplin. Înțirirea trupelor, care eventual ar pute deveni necesară, se bazează pe întocmirile de mobilizare și compunerea trupelor astfel, încât mobilizarea la timp apare garantată. Continuarea căii ferate spre Novi-Basar nu e admisibilă politicesc, căci pe teritoriu strein nu putem construi căi ferate.

Propunerea lui Huyn fu respinsă și s'a primită lui Mattus, ca guvernul comun să se ocupe cu linia ferată Banjaluca-Seraievo.

În raportul comisiunei bugetare se comunică, că Mostarul și frontul ostie și sudic alu platoului Podvelez la țermul steng alu Narentei se fortifică mereu avenduse în vedere direcțiunile de atac ale contrarului. — Bugetul s'a primit.

În ședința plenară din aceeași și, delegatul Kallay și soți au adresat ministrului de războiu următoarea interpelare: La universitatea din Innsbruck există de peste 20 ani societatea studenților catolici „Austria” care în puterea statutelor ei admise de autoritate condamnă duelul din temeiuri principiare. Comandantul regimentului de vânători tirolez, colonelul Kurz, a arăsat pe voluntarii pe un an să nu comunice cu membrii societății „Austria” din cauza acesta și într'unu raport a apörat înaintea ofițerilor de rezervă duelul într'unu mod, din care rezultă că nici unu tineru nu principiele „Austriei” nu pöte deveni oficer. E ministrul dispus să se convingă despre adevărul faptelor de mai sus și ce mäsuri are de gând să ia față cu aceste procederi?

Dumreicher vorbindu despre ordinariul armatei trece și la limba ei de serviciu, care trebuie să fiă unu. Arată relele ce s'au ivit din cauza necunöscerei limbii germane în armata din Ungaria. Se teme să nu se întâmple acesta și în Austria. Schimbările ce s'au făcut în școle sunt îngrijitoare. Öre se așteptăm cu brațele încrucișate? Sunt orașe de garnisone în care nici școlă nu este, în care copii soldaților să și pötă primi instrucțiune în limba de serviciu a armatei. În Austria sunt 600 de copii de familie militare. Se întâmplă părinți, cari își schimbă desu garnisonele, că copii își încep educațiunea în limba cehă, continuă în cea polonă și sfërșesc în cea italiană, așa că nici o limbă nu o înțelgă cum se cade.

Furtmüller vorbește despre nutrire defectuoasă a soldaților.

Czekavsky polemizează contra lui Dumreicher. A fost unu timp, când se învăța în școle numai nemțesc și s'a vădit că prin acesta nu s'a promovat cultura popoarelor.

Dr. Sturm dice că aci nu e vorba de germanizarea armatei, ci de limba armatei.

Dr. Mattus dice că naționalii n'au combătut nici odată importanța limbii unitare de serviciu. Dér după cum e compus imperiul din diferite naționalități, unitatea armatei nu se basază numai pe limba unitară de serviciu și de comandă, ci și pe simțimintele comune ale convingerei. In casuri serioase nu ajunge numai limba unitară de comandă a face stégurile victorioase ci trebuie să intervină și limba poporului.

Ministrul de război Bylandt-Rheidt dice că nu i-a fost cunoscută casul citat de Kathrein, dér a cerut într-o foia din Augsburg unde s'a scris cu patimă și în mod desfigurată. Colonelul Kurz este un ofițer energic și foarte inteligent, care a trăit în cea mai bună înțelegere cu populațiunea din toate orașele, unde a fost în garnisonă. Dér va cerceta lucrul.

Ordinariul armatei a fost primit. De asemenea s'a primit în ședința plenară și bugetul marinei.

SCIRILE ȚILEI.

Din ședința dela 19 Noevre n. a comisiunii pentru armată a delegațiunii ungare e de amintit că, în urma unei întrebări a delegatului Bela Grünwald, ministrul comun de război contele Bylandt-Rheidt a arătat motivele, care au făcut pe administrațiunea armatei să nu facă lucrări de fortificare la pasurile granițelor ardelenice și prin urmare nici să nu prelungească lucrările de fortificare au dat măsură considerățiunii financiare și strategice. Cheltuielile ar fi enorme, fără să dea rezultate corespunzătoare scopului. Forturile de închidere sunt bune pentru astfel de pasuri, care nu se pot apăra ocoli; dér raporturile de teren ale munților dela granițele ardelenice sunt astfel, că acești munți nu numai prin unele pasuri se pot trece; s'ar putea trece și pe lângă forturi. Vrându să împedecăm această, ar trebui să construim un zid chinez de-alungul întregii granițe. De altminteala în cazul unui război decidera ar urma în alte puncte mai importante. Ardealul ar fi un teatru de război numai de al doilea rang. Peste tot ministerul de război nu e dispus a face numeroase fortificațiuni mai mici, căci oamenii necesari pentru ocuparea lor ar trebui să i ia din fortărețele cele mari și importante seu din armata operatoare. — Comisiunea a aprobat această părere.

—x—

Emigrarea din Ungaria de sus e erăși în creștere. Agenții cutrieră locurile. Guvernul a luat măsuri și numai pe aceia îi lasă să plece, cari afară de biletul de corabie mai au 150 fl. bani gata. Un tren a fost vizitat de polițist și gendarm, trimițându îndărăt p'acasă pe cei mai mulți emigranți, fiind că n'aveau nici un ban.

—x—

Ministrul unguresc de interne a adresat jurisdicțiunilor o ordonanță, în care arătându, că lățirea colereii se pricinuesce în mare parte prin adunarea, vinderea și espedarea de vestminte și rufe întrebuintate, și de alte asemenea obiecte, care au venit în atingere cu bolnavi de coleră, precum și de sdranțe infectate, interzice pentru durata epidemiei adunarea și espedarea obiectelor sus amintite, anume a sdranțelor.

—x—

Ministrul unguresc a stabilit orele de oficiu ale oficiilor telegrafice mai mari întocmite cu serviciu de zi mărginită, începându dela 25 Noevre c. și anume în zile de lucru și în sâmbători, care cad într-o zi de lucru, dela 8—12 a. p. și dela 2—6 d. p., Dumineca dela 8¹/₂—11¹/₂ a. p. și dela 3—4 d. p. după timpul calculat în Pesta.

—x—

Un diar unguresc din Clușiu, vrându să răspundă la cele scrise de „Românul“ și „Voința Națională“ în cestiunea războiului vamal, dice între altele: „Dă ar trebui să facem o probă și vre o de ce ani nici de vorbă să nu stăm cu marele imperiu român; să vedem atunci, până când va suporta nația română acel război vamal“. — Cum ar suporta nu scim, dér atâta scim, că din România încă n'a emigrat nici un Valah la noi.

—x—

D-l Sever Mureșianu, care a studiat pictura și arheologia, în timpul din urmă în München, s'a numit profesor suplinitor la catedra de estetică și istoria artelor la școala de Bele-Arte din Iași.

—x—

Liceul reformat din Sighetul Marmăției a ars. O parte din bibliotecă a putut fi scăpată. Se dice că focul a fost pus și poliția a primit multe înscințări anonime.

—x—

Concesiunea preliminară ce s'a dat contelui Gabriel Bethlen pentru construirea unei căi ferate classă întâi, care să ducă dela Reghinul săsesc prin pasul Tulgheș până la granița ungaro-română s'a prelungit încă pe un an.

Părțile sudice ale comitatului Caraș-Severin sunt cutriate de o bandă de vr'o 6 tâlhari, sub conducerea unui ôreacă Tosici. Gendarmeria a'ergă după ei, dér nu i poate prinde. Mai ales economii sunt vizitați de tâlhari.

—x—

Sublocotenentul Iulian Brote din regimentul de inf. 85 e transferat la regimentul de inf. 62.

—x—

Diarele din Bucuresci anunță, că prințul Leopold de Hohenzollern s'a numit șefu onorar al regimentului 3 de infanterie și că prințul Ferdinand de Hohenzollern, sublocotenent în armata prusiană, s'a numit sublocotenent în susu numitul regiment.

—x—

Bugetul ministeriului de război român pentru anul viitor 1887—8 va fi sporit cu două milioane lei, scrie „Războiul“.

—x—

„România Liberă“ dice că, cu ocaziunea lucrărilor pentru captarea apelor la stabilimentele dela Govora și Călimănești, s'a dat peste urmele unor băi romane, care par a avea întindere însemnată. Descoperirea s'a făcut la Bivolari lângă Cozia. Ministrul a oprit orice altă săpare până ce va trimite la fața locului o comisiune de ingineri și arhitecți. Medaliile descoperite în aceste ruine nu lasă nici o îndoială asupra provenienței lor și datei la care se urcă.

—x—

Cu ocaziunea vizitei ce a făcut d. Emilio Castelar Parisului, comitetul Ligei Latine a dat un banchet, în onoarea lui. La acest banchet, care a luat parte domnia Mezières, membru al Academiei franceze; Fr. Passy, deputat; Torres Caicedo. Louis Ulbach etc., au fost față și doi studenți români. Unul din acești doi, S. Gr. Maniu, a ținut câte-va cuvinte asupra Românilor. Pentru că în răspunsul său, marele orator spaniol, vorbind de părțile locuite de Români în afară de România, nu avusese în vedere decât Basarabia; A. Maniu l'a vizitat acasă după cum se scrie „Românului“, și i-a înmănat memoriul transilvan rediat de d. G. Barițiu.

Codlea, 12 Noevre v. 1886.

Domnule Redactor! Un act de mare însemnată pentru comuna noastră biserică s'a făcut în Sinodul nostru parochial ținut la 8 Noevre c. sub presediul Reverendissimului d-nu Protospreșbiter tracu al Traian Mețianu.

Poporul nostru român, recunoscându atât meritele parochului său, cât și insuficiența venitelor stolarilor, în unanimitate a decis, ca din averea bisericii să se cumpere casă parochială.

Prin actul acesta s'a constatat, că poporul român, deși timpurile sunt destul de nefavorabile, deși asupririle și persecuțiunile sunt astăzi în patria mamă la ordinea țilei, deși astăzi se fac cele mai cutezătoare atentate asupra instituțiunilor noastre biserică și școlare, el pentru interesele existenței sale sacrifică ori și ce, numai să aibă în fruntea sa buni conducători. Un adevăr necontestabil este, că poporul român nimic nu i-ar lipsi decât ar avea buni conducători.

Avemă mari speranțe, că prin buna conducere a neobositului în activitate Rev. d. părintelui Protospreșbiter Traian Mețianu, încă multe acte de mare însemnată se vor face în tractul său presbiteral, căci petra cea din capul unghiului, este așezată, este pusă basa în parochia Codlea, una dintre comunele mai estreme de centru. Nu mai puțină speranță avem și în conducătorul parochiei noastre, în părintele Iosif Comanescu, carele totdeauna lucră spre binele și fericirea poporului său, și putem dice, că am apucat o cale bună sub conducerea domniei sale. Avemă conducători buni, avemă totul.

Avemă biserică în stare bună, avem școala corespunzătoare, mica noastră avere o administrăm conșcincios și o întrebuintăm spre scopuri salutare. Avemă respect față cu mai marii noștri, îi scim onora și stima, și toate acestea păstrându-le ca pe lumina ochilor pe lângă toate neajunsurile țilnice vom fi siguri de un viitor mai îndurat. Noi datorim mult parochului nostru, căci într'un timp scurt pentru noi a făcut mult. Meritele părintelui Iosif Comanescu pentru biserică, școala și poporul său îi fac mare onoare. Er noi în semn de recunoștință pentru activitatea sa, ca un premiu bine meritat îi oferim casa parochială.

Un membru al sinodului parochial.

De pe valea Urisului inferior, 24 Noevre 1886.

Onorate Domnule Redactor! Dina de 22 Noevre st. n. a fost statorită de autoritățile competente pentru alegerea a câte trei membri comitatensi din întregul cerc electoral al Gernasigului. Alegerile s'au ținut în fostul cerc pretorial al Gurghiuului, anume în Gurghiu și în Beica maghiară ca de obicei. Cât pentru decursul alegerii din Gurghiu până acum încă nu sciu

nimic. Am însă deplină cunoștință despre decursul alegerii din Beica maghiară, unde fiind și eu prezent am trebuit să mă conșternez până la estreme de cele întemplate.

Cercul notarial de pe aceste văi, carele până acum a purtat numele Beica maghiară, ca toate că această comună e departe de centrul cel puțin de 1¹/₂ ore, se compune din 11 comune cu 10 curat românesci și a 11 a, adică Beica maghiară are ²/₃ părți Unguri. Din cauză că timpul era foarte nefavorabil pentru alegători, cari dela celelalte margini ale cercului avu să facă o cale de cel puțin 2 ore prin tină și ploaie și așa Maghiarii fiind siguri, că nu vor veni toți alegătorii la urnă, și-au pus carul în petri numai ca să reeasă invingători, ceea ce le-a și succedut, oborât fiind unul dintre candidații alegătorilor români cu un singur vot față de altul al alegătorilor maghiari.

Ce-i drept, preotul reformat din Beica maghiară, Dănes, precum și al doilea corifeu de acolo Deák, cari în asemenea casuri de obicei erau capii uneltirilor, de astă dată n'au fost acasă, dér au rămas alții destui, între cari însă s'a distins judele comunal de acolo Ferkó, căruia încă de mai înainte îi lăsase d. pretore Körösy Albert cu limbă de mărte, ca la tot cazul nemeșul Deák György, încărânit deja în arta de a denunța și de a calumnia pe Români, școale și preoții românesci, să fiă reales.

Cu mai multă nerușinare însă s'a purtat la această alegere feciorul lui, Deák Ferencz, carele nu s'a indestulit cu aceea, că și-a îndemnat din respect, decât nu chiar tras cu forța mai pe toți conaționalii și consătenii, aducându-i cu jurații comunal de pe la ocupațiunile lor și chiar și din pădure tot într'un suflet. la urnă. Nu s'a indestulit numai cu atâta, că în tot decursul alegerii umbla printre alegători împărțind la bilete, apucându cu forța din mâna alegătorilor români biletele căpătate de conaționalii lor și rupându-le, ci în fine vădându-se în minoritate cu 3 voturi și venind la votisare un Român din Chineciu: Costan Ciumba, înaintea comisiunii și a mai mulți inteligenți români i-a luat biletul fără leac de șială și i-a dat altul. Dér a păt'o ca vulpea în stână, căci observat fiind de mai mulți, ori chiar de toți, unul dintre preoții noștri l'a și provocat să nu schimbe biletul Românului, că nu-i iertat și — se fi vădit — nici barem n'a roșit, ci c'o nespuse nerușinare a început a ride.

Înjurăturile mojicose veți bine nici aici n'au lipsit; altmiatea ne-am dat deja mai la toate convenirile cu Unguri a ne aștepta la asemenea injurături.

La succesul ce l'au obținut Maghiarii cu această ocaziune ce e drept a mai contribuit și puțină neînțelegere dintre conducătorii alegerilor români, căci, nefiindu-ne nici unuia cunoscut, cari au să fiă în candidare, s'au făcut două feluri de bilete și prin această alegătorii români au venit în confuziune și mulți au stricafu causei, dându bilete chiar contra dorinței lor. Astfel din 3 Români cari se candidaseră odată, apoi din 2 și un Ungur, am reeșit numai cu un Român și 2 Unguri și așa o singură comună și încă nici aceea curat ungerescă a tras cătranul sub nas la 10 comune, cu alegători aproape de 3 ori atâta cât ai Ungurilor.

Președintele comisiunii a fost notarul cercual din Petelea: Genard.

În contra acestei alegeri atât de ilegale s'a proiectat și se va și face un recurs din cele mai motivate, spre a se anula și dispune o nouă alegere, când dora ne vom mai trezi și noi Români spre a reînturna jupânului Deak Ferencz imprumutul, firesc că nu prin machinațiuni ci pe calea legii. Un călător.

Ultime sciri.

Berlin, 25 Noevre. — Cererile în plus din bugetul militar sunt în ordinariu 20, în extraordinariu 24 milioane pe an. Motivele accentuă înarmările continue ale Rusiei și ale Francei.

Sofia, 25 Noevre. — Gadban-pașa a sondat regența în privința candidaturii prințului de Mingrelia. Regența a răspuns că nu cunoșce pe prințul. Alegerea atâră de Sobraniă. Caravelov încă a răspuns că alegerea lui e imposibilă, deoreca tractatul din Berlin interzice Cercheșilor a șede în Bulgaria.

Londra, 25 Noevre. — S'au făcut în Berlin propuneri pentru o mediațiune germană. Se dice că Țarul va aproba orice rezolvare a cestiunii bulgare, care se va recomanda de împăratul german.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.“)

BERLIN, 27 Noevre. — Reichstagul a ales biurul de mai înainte.

SOFIA, 27 Noevre. — Consulul german a înscințat pe guvernul bulgar, că a primit însărcinarea d'a lua asupra și să represinte pe supușii și protegiații ruși din Bulgaria.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se pot cumpăra în totungeria lui I. GROSS, și în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editor: Iacob Mureșianu.
Redactor responsabil Dr. Aurel Mureșianu

Cursul la bursa de Viena
din 26 Noembrie st. n. 1886.

Table with exchange rates for various currencies and commodities like gold, silver, and bonds.

Cursul pieței Brașov
din 27 Noembrie st. n. 1886.

Table with market prices for various goods and currencies in Brașov.

7-20

Pischinger-Torte,

o tortă, care a câștigat înalta recunoștință a Majestății sale Reginei și care, nefiind în trecut în calitatea ei escelentă, a ajuns să fi vestită pretutindeni, să găsească în fie-care și prosperețea la

Emil Porr, băcănia la stăua roșie. Depositul principal: Oskar Pischinger, Viena, Brigittenau.

Umezeala, frigul, nu supără!

Numai fl. 1.85.

Pentru Domni:

Pentru Dămine:

Impermeabile, căldurose, durabile și în adevăr admirabile de eline sunt din nou inventate și renumite

JACHETE (Bürger-Jacken)

țesute desu și cari se potrivesc foarte frumos pentru Domni, Dămine, băieți și fete.

Tote cu prețul egal de numai fl. 1.85 bucata.

Aceste Jachete renumite sunt pentru ori-cine cel mai indispensabil și necesar vestiment, și se află în colorile: sură, cafeniu, drapă, bordeaux, civiți și negru. Cine posedă o asemenea Jachetă este cel mai bine apărât contra frigului, căci fiind elastică, se lipesc de ori-ce formă a corpului, mențin o căldură egală a corpului și sunt de valoare de neprețuit pentru fie-care om.

Din lână Zephir fină numai fl. 2.85.

Lână Zephir blănite numai fl. 4.

Ca măsură este suficientă a arăta deca statura e mare, mijlocie sau mică. Se trimite Veritabile contra rambursă numai de

Julius Fekete, Versandungshaus in Wien V., Hundsthurmerstrasse 18/59.

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se pot face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei luni, mai ușor prin mandate postale.

Adresele ne rugăm a ni se trimite exact arătându-se și posta ultimă.

PREȚULŢ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription prices for Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl., șese luni 6 fl., unu anu 12 fl.

Pentru România și străinătate.

Table showing subscription prices for Romania and abroad: pe trei luni 10 franci, șese luni 20 franci, unu anu 40 franci.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Mersul trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with train schedules for routes: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Arad-Timișoara, Simeria (Piski) Petroșeni, Timișoara-Arad, Petroșeni-Simeria (Piski).

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile gróse.